కథా నిలయం
1236
శ్రీకాకుళం

మనసు

"అరవై యేళ్ళుదాటి, రిటైరయిన తర్వాత బ్రతికి వుండడమే పెద్ద తప్పు..." అనుకున్నాను నేను చిరాకుతో, ఆ ఫోటో ముందు కూర్చుని పగిలిపోయిన అద్దం పెంకులను ఏరుతూ...

పెద్ద అవసరం వచ్చిన వాడిలా కుర్చీ వేసుకుని మరీ పైకి ఎక్కి దాన్ని క్రింద పడేసిన కుర్రవెధవ నా ప్రక్కనే కళ్ళు పెద్దవి చేసుకుని చూస్తూ నిలబడ్డాడు. గాజు పెంకులను ఏరుతూవుండగా ఒక బ్లేడువంటి గాజుముక్క వ్రేలికి గీరుకుపోయి నా చిరాకును సహస్రాధికం చేసింది. గారడీచూస్తున్న వాడిలా నిలబడిన ఆ కుర్ర వెధవను ఉద్దేశించి కోపంగా "నువ్వు అవతలికి పో ముందు" అని అరిచాను. వాడు బొత్తిగా భయభక్తులు లేని శుంఠ... అనవసరంగా నవ్వుతూ నన్ను మరింత ఉడికిస్తూ లోపలికి వెళ్ళాడు.

చాలా ఓపికగా గాజు పెంకులు ఏరి బయట పారబోసి ఆ ఫోటోను చేతిలో వుంచుకుని వాలుకుర్చీలో కూలబడ్డాను.

'భారతి' 1966 ఆగస్టు

మనసంతా ఎవరిమీదో, ఎందుకో తెలియని ఉక్రోషంతో, కసితో నిండిపోయివుంది.

నేను ఏళ్ళతరబడి పెద్ద పదవిలో ఠీవిగా, దర్జాగా కాలం గడిపి సంవత్సరం క్రిందటనే రిటైరయినాను. అంత కాలమూ మధ్యందిన మార్తాండునివలె ఒక వెలుగు వెలిగాను. అయినా ఎప్పటికీ సూర్యుడలా నడినెత్తినే ఉండిపోవడం సాధ్యం కాదుగదా! ఈ సూర్యుడు ఉద్యోగ విరమణ చేసి పెన్షన్ తీసుకోవలసి వచ్చింది. సరే తప్పదు కాబట్టి సోమరిగా యింటి పట్టున కూర్చుండి పోయాను. కాని నాకు మనశ్శాంతి లేదు. వారం రోజుల నుంచీ యీ వానరసేన వచ్చిపడింది. దానితో మరీ చీకాకు పడిపోతున్నాను.

'వానరసేన' లోపల హడావిడి చేస్తున్నది. వాళ్ళు మొత్తం ఆరుగురు. అందరికన్నా పెద్దవాడు రాజు. మా పెద్దమ్మాయి కొడుకు. ఫిఫ్తుఫారం పరీక్షలు వ్రాసి వాడు సెలవుల్లో యిక్కడికి వచ్చాడు. జుట్టు మొహం మీద పడుతూవుండగా ఎప్పుడూ గంభీరంగా ఏదో ఆలోచిస్తూ వుంటాడు. మొదట్లో ఏ వేదాంతిగానో తయారవుతాడని అనుకున్నాను. కాని వాడు నా అంచనాలన్నీ తలక్రిందులు చేసి 'మెకానిక్' గా తయారైనాడు. ఎప్పుడూ ఎలక్ట్రిక్ బల్బులు తీసి మళ్ళీ పెట్టడం. ఫ్యూజులు పోతే వెయ్యడం, వైరుతో ఏవేవో పనులు చేస్తూ వుండటం ఫ్యానులూ, రేడియోలూ, విప్పి మళ్ళీ బిగిస్తూ వుండటం యిటువంటి పనులలో వాడు ఆరితేరిన వాడు. మునుపెప్పుడో ఒకసారి సెలవులకు వచ్చి వాడు యిక్కడే వుండగా ఒక రోజు రాత్రి

అందరూ భోజనాలముందు కూర్చున్న వెంటనే ఫ్యూజు పోయింది కాబోలు లైట్లు టప్పున ఆరిపోయాయి. ఇల్లంతా అంధకారం అలుముకున్నది. అప్పుడు వాడు పెద్దగా "ఎవరూ కదలకండి. ఒక్క- క్షణంలో అంతా సరిచేస్తాను." అంటూ తన పెట్టె దగ్గరికి వెళ్ళి టార్చి తీసుకుని పనిముట్లు తీసుకొని వెళ్ళి క్షణంలో లైట్లు వెలిగించాడు. అప్పుడు నా కొడుకూ, కోడలూ, నా మూడో కూతురూ, మా ఆవిడా వాణ్ణి తెగ మెచ్చుకుని ఒకటే మురిసి పోవడం... దాంతో వీడు గొప్ప వినయం నటిస్తూ "మీరు నన్నంతగా పొగడకండి. నేను నా ధర్మం నెరవేర్చానంతే" అన్న ధోరణిలో మాట్లాడ టమూ నాకు బొత్తిగా నచ్చలేదు. తేలికగా చప్పరించి "ఈ పనులకు బాగానే పనికొచ్చేట్టున్నావు. ఇంకేం! చదువు మానేసి స్క్రూ డ్రైవర్లూ, రెంచీలూ పట్టుకుని యిళ్ళవెంట తిరగడం మంచిది. మీ అమ్మకూ, నాన్నకూ ఈ చదువు పేరుతో డబ్బుదండగ ఎందుకు!" అన్నాను. అలా అని వాడిమొహం వంక చూసి గతుక్కు- మన్నాను. వాడు ఆ మాటలు విని కూడా పరమహంసలాగా చిరునవ్వు నవ్వుతూ కూర్చున్నాడు. పైగా మా ఆవిడ మనుమడిని వెనక వేసుకుని వస్తూ "చాల్లెండి... ఏంమాటలండీ మరీనూ. ఇవాళ అన్నాలవేళా చీకట్లో చిందులాట తప్పించాడు బంగారు తండ్రి... వాడికి పనిముట్లు పట్టుకుని యింటింటికీ తిరగవలసిన ఖర్మ పట్ట లేదు... వాడు ఏ కలెక్టరో అయి తీరుతాడు. చదువులో మాత్రం వాడు వెనుక బడ్డాడను కుంటున్నారేమో! అల్లుడు నాతో చెప్పాడు... వీడే

క్లాసులో అన్నింటా ఫస్టుట... పైగా ఇలా లైట్లు పోతే ప్రతిసారీ ఎవరోవచ్చి బాగుచేసి పొయ్యేవరకూ గతిలేదు... ఒక్కోసారి పూటల తరబడి లైట్లు లేక బాధపడలేదూ మనం? మళ్ళీ చూడబోతే యింట్లో అందరూ బి. ఏ. లూ ఎం. ఏ.లూ ప్యాసై ఉద్యోగాలు చేస్తున్నారు. వెధవది ఫ్యూజుపోతే వేసే దిక్కులేదు..." అంటూ పెద్ద దండకం చదివింది. వాడు ఆమెను పూర్తిగా మాట్లాడనిచ్చి "నువ్వూరుకో అమ్మమ్మా! తాతయ్య ఏదో అన్నాడే అనుకో... పెద్దవాడు... ఆయన అలా దీవిస్తేనే మంచిది" అన్నాడు. దానితో మిగిలిన వాళ్ళంతా విరగబడి నవ్వడం నాకు మతి పోయినంత పనయింది.

లోపల చరిత్రగతిని మార్చివేసే యుద్ధం వంటిదేదో జరుగుతున్నది. గబగబా లేచి వెళ్లాను. ఒకరిమీద ఒకరు పడి దొర్లుకుంటూ రొప్పుతూ రొజుతూ పోట్లాడుకుంటున్నారిద్దరు. ఆ యిద్దరికీ ఏడో సంవత్సరం నడుస్తున్నది. ఒకడు మా అబ్బాయి రాజశేఖరం కొడుకు. మరొకడు మా పెద్దమ్మాయి రెండో కొడుకు. నేను ఇద్దరినీ చెరొరెక్కా పుచ్చుకుని విడదీసి "వెధవల్లారా! ఎందుకలా కొట్టుకు ఛస్తున్నారు?..." అని అడిగాను. వారిలో ఒకడు నవ్వుతూ "ఊరికే తాతయ్యా! వాడు కుస్తీపడదాం రమ్మన్నాడు... సరేనన్నాను. అంతే" అన్నాడు. నాకు ఒళ్లు మండిపోయింది. ఉక్రోషంకొద్దీ చెరొకటీ అంటించి "పొండి గాడిదల్లారా!" అంటూ మళ్ళీ హాల్లోకివచ్చి కూలబడ్డాను. ఆ ఫోటో చేతిలోకి తీసుకున్నాను. అందులో మా కుటుంబం అంతా వుంది.

పిల్లలు మినహా మొత్తం ఏడుగురు. మా పెద్దబ్బాయి పెళ్ళి నాటి ఫొటో అది. వాడి పేరు రాజశేఖరం. ఎమ్. ఇ. ప్యాసై ఇక్కడే పని చేస్తున్నా డిప్పుడు. వాడి భార్య హైస్కూల్లో టీచరు. ఆమె పేరు రమ. ఆమె అంటే నాకు చాలా అభిమానం. ఆ ప్రక్కనే వున్నది మా పెద్దమ్మాయి సుజాత. ఆమె భర్తతో సహా భిలాయ్‌లో వుంటున్నది. అప్పుడప్పుడు తప్ప తరచుగా యిక్కడికి రాను. ఆమె ప్రక్కనే రెండు జడలు గుండెల మీదికి వేసుకుని వున్నది వనజ. మా రెండో కూతురు ఆమె భర్త బెంగుళూరులో కాలేజీ లెక్చరరు. ఆమె దగ్గరి నుంచి నాలుగు నెలల క్రిందట ఉత్తరం రాగానే మా ఆవిడ ఒకటే సంబర పడిపోతూ వెళ్ళిందక్కడికి. 'కాన్పుకు పుట్టింటికి పంపవయ్యా' అంటే, అల్లుడు 'ఇదేం మొదటి కాన్పు కనుకనా! ససేమిరా వీల్లేదన్నా'డుట. అందుకని ఆమె నామానాన నన్నొదిలేసి తను అక్కడే ఉండిపోయింది. పైగా అభిమానం అంతా ఒలకబోస్తూ మూడు రోజులకో ఉత్తరం రాసి పడేస్తుంది. ఆరోగ్యం జాగ్రత్తగా చూసుకోమని నాకూ, నన్ను జాగ్రత్తగా చూసుకోమని మిగిలిన వాళ్ళకూ, హితబోధలు చేస్తుంది. మా మూడో అమ్మాయి ఫోటోలో మూతి చిత్రంగా పెట్టింది. బహుశా ఎవరినన్నా వెక్కిరిస్తున్నదేమో! ఆమెకింకా పెళ్ళికాలేదు. 'పెళ్ళి' సంగతి ఎత్తినప్పుడల్లా అందర్నీ దులిపేస్తూ వుంటుంది. ఆ ప్రసక్తి తెచ్చామో ఖర్మ కాలిందన్నమాటే. ఒక పెద్ద తుఫాను... ఉప్పెన... వొచ్చిపడినట్లే. హక్కులు, స్వాతంత్ర్యం, కాళ్ళ

మీద నిలబడటం, ఈ పదాలు వందలూ వేలుగా ఆమె నోట్లో నుంచి నిజంగా ఉప్పెనలాగే వచ్చి మనలను ముంచెత్తి వేస్తాయి. కాని, దాని తెలివి తేటలు నన్ను ఎల్లప్పుడూ ముగ్ధుణ్ణి చేస్తూ వుంటాయి. అది ఈ యీడుకే ఎం. ఏ. ప్యాసై స్థానిక స్త్రీల కళాశాలలో లెక్చరరుగా వుంటున్నది. పైగా అడపాదడపా వ్యాసాలూ, కథలూ వ్రాసి కొంత పేరు తెచ్చుకున్నది కూడా.

నేను ఫోటో ప్రక్కనే వుంచి నిట్టూర్చాను ఏమీ తోచడంలేదు. ఇప్పుడే కాదు. ఉద్యోగ విరమణ చేసిన ఆ క్షణంనుంచీ నాకు ఏమీ తోచడంలేదు. కాకపోతే మా ఆవిడ ఉండగా కొంత మనశ్శాంతి ఉండేది. ఆమె ఆదరణలో అన్నీ మరిచిపోయి విశ్రాంతి తీసుకునేవాణ్ణి. పెద్ద నిద్రగన్నేరు నీడలా ఆమె నన్ను సేదదీర్చి మనసుకు విశ్రాంతీ, ఆహ్లాదమూ కలిగించేది. పైగా యీ వానరసేన లేకపోతే యిల్లంతా నిశ్శబ్దంగా ఉండేది. అటూయిటూ హడావిడిగా ఎగురుతూ పిచ్చుకలుచేసే సవ్వడి తప్ప మరే శబ్దమూ వినిపించేదికాదు. హాయిగా దినపత్రిక చేతిలోకి తీసుకుని ప్రత్యక్షరమూ చదివి ఆనందిస్తూ ఉండేవాణ్ణి. అందువల్ల అనేక దేశాలు తిరిగినట్టూ, అనేక విషయాలు చూసినట్టూ అనుభూతి కలిగేది. ఈ వానరసేనవచ్చి పడినప్పటినుంచీ అదీ వీలుపడటంలేదు. పేపరు చేతిలోకి తీసుకునేసరికి ఏదో రొద, గొడవ ప్రారంభం...... దానితో చదువు ముందుకు సాగదు.

ఉదయం తొమ్మిది గంటలకే యింట్లో వంటావార్పూ అయిపోతుంది. తొమ్మిదిన్నరకల్లా మా మూడో అమ్మాయి పుస్తకాలు తీసుకుని చెప్పులు చప్పుడు చేసుకుంటూ కాలేజీకి వెళ్ళిపోతుంది. తొమ్మిది ముప్పావు అయ్యేసరికి రాజశేఖరం టై సర్దుకుంటూ, బూట్లు చప్పుడు చేసుకుంటూ వెళ్ళి స్కూటర్ స్టార్టుచేసి హారన్ మ్రోగిస్తాడు. లోపలి గదిలో నుంచి "వొస్తున్నాను సార్! కొంచెం గుర్రాన్ని కట్టేయండి" అని సమాధానంచెప్పి మా కోడలు బయలుదేరి వచ్చి "స్కూలుకు వెళ్తున్నాను మామయ్యా!" అని నా అనుమతి కోసమే అన్నట్టు ఒక్క క్షణం నిలబడుతుంది. నేను నవ్వుతూ తల వూపుతాను. అప్పుడామె భర్తతో పాటు స్కూటర్ మీద స్కూలుకు వెళ్ళిపోతుంది. పరాయి యింట పుట్టిన పిల్లఅయినా కోడలు అంటే నా కందుకే అభిమానం... ఆమెకు తప్ప ఎవరికీ యింట్లో 'ముసలి ముండావాడు పడివున్నాడు; కనీసం చెప్పి వెడదా'మనే జ్ఞానం బొత్తిగా లేదు.

అలా పది కొట్టేసరికల్లా అందరూ ఎవరివాటికి వారు బయలుదేరి వెళ్ళిపోతారా! నేనొక్కణ్ణే యింట్లో మిగిలిపోతాను. చేసేందుకా పని ఏమీ ఉండదు. నిద్రపోదామంటే ఎంత ప్రయత్నించినా కళ్ళు మూతలుపడవు. నా భార్య గుర్తుకువస్తుంది. చిరునవ్వులుచిందే ఆ ముఖం... వయస్సు మళ్ళినా తగ్గని శరీర లావణ్యమూ...... నా పట్ల నెరపిన ప్రేమాభిమానాలూ గుర్తువచ్చి ఆమె లేని బాధను మరింత ఎక్కువ చేస్తాయి. అప్పుడు నాహృదయంలోని బాధనంత

టిసి కాయితంమీద వ్రాసి ఆమెకు ఉత్తరం పోస్టు చేద్దామనిపిస్తుంది. నాలుగురోజుల క్రిందట వ్రాసిన ఉత్తరంలో "నువ్వు లేకపోవడంవల్ల నేను పడుతున్న బాధ ఎలాచెప్పను? ఇక్కడ ఎవరూ, నన్నూ నా ఉనికినీ గుర్తించడమే లేదు. కేవలం కాపలాకుక్కలాగా యింట్లో పడివుంటున్నాను. ఇంకా నువ్వు రావెందుచేత? అమ్మాయి ప్రసవించి ఇన్నాళ్ళయినా నువ్వురాని కారణం ఏమిటి? నువ్వు కూడా యీ రిటైరయిన ముసలివాణ్ణి మరచిపోతున్నట్లున్నావు" అని వ్రాశాను. దానికి సమాధానంలేదు. నిజమే మరి... ... ఎవరికిమాత్రం నా మీద గౌరవం ఎందుకుంటుంది? అందరూ సంపాదనపరులైనారు. ఆడా, మగా అందరూ ఎవరిపాటికి వారు ఉద్యోగాలుచేసి స్వతంత్రంగా డబ్బు సంపాదిస్తున్నారు మావాడికేమో అయిదు వందలుపైమాటే జీతం... కోడలికేమో రెండువందలకు తక్కువఉండదు. మా మూడో అమ్మాయికి సరేసరి మూడువందల చిల్లర... ఎవరి బ్యాంక్ అకౌంట్లు వారికున్నాయి. నా ముష్టి పెన్షన్ డబ్బు ఎవరికి కావాలి? ఇంటి ఖర్చులలో కూడా నయాపైసా అయినా నా డబ్బు పడేందుకు వీల్లేదు. ఈ ప్రపంచంలో మనిషిమీద గౌరవాభిమానాలు డబ్బునుబట్టే కొంతవరకూ పుట్టుకుని వొస్తూవుంటాయి. నేను ప్రతినెలా పెన్షన్ తీసుకొని వచ్చే దోవలోనే బ్యాంకులో నాపేర జమకట్టి యింటికి వచ్చేస్తాను. ఎవరికైనా డబ్బు కావలసివస్తుందేమో, నా ఆరువేల రూపాయల బ్యాలెన్సులోనుంచి డ్రా చేసి 'షైన్' అవుదామని నాకు మహా కోరికగావుంది. కాని ఆ అవకాశం రానిదే

ఏం చేయను? మొన్నటికి మొన్న ఏం జరిగిందనుకున్నారు? మా అమ్మాయితో బుద్ధి పొరపాటున గడ్డితిని ఇలాఅన్నాను. "నీకు ఒక నెక్లెసు చేయిద్దామనుకుంటున్నానే అమ్మడూ, నా డబ్బుతో." నా మాటలు విని అది చిత్రంగా చూసి "ఏమిటీ? నెక్లెసా? నాకా! ఇప్పుడా! గోల్డు కంట్రోల్ ఉందని తెలీదూ? బంగారం కొని పెట్టుకోవడం అంటే దేశ ద్రోహమని అర్థం. నీకా ఆలోచన వుంటే యింతటితో కట్టిపెట్టు..." అన్నది. దానితో నా నోట మాట రాలేదు.

ఒకనాడు పెన్షన్ డబ్బు బ్యాంకులో జమకడుతూ ఉండగా ఒక ఆలోచన వచ్చింది. విత్‌డ్రాల్ ఫారం తీసుకుని పూర్తిచేసి సంతకం చేసి గుమాస్తా చేతి కిచ్చాను. అతడు నన్ను బాగా ఎరిగినవాడు. ఒక్కసారిగా తలెత్తి చూసి, "మూడు వేల రూపాయలా?" అని అడిగాడు. నేను గొప్పగా నవ్వుతూ, "అవునయ్యా! కావలసి వచ్చింది. ఇంట్లో కొన్ని అవసరాలు అనుకోకుండా వొచ్చిపడ్డాయి." అన్నాను. అతడు టోకెన్ యిచ్చాడు. చాలా ఏళ్ళతర్వాత మొట్ట మొదటిసారిగా డబ్బు తీసుకోవడంకోసం క్యాష్ క్యాబిన్ముందు టోకెన్ చేతిలో ఉంచుకుని గర్వంతో నిలబడ్డాను. తర్వాత అంత డబ్బూ తీసుకుని లాల్చీ జేబులో ఉంచుకుని ఎకౌంటు బుక్‌తో యింటికి వచ్చి నిట్టూర్చి కుర్చీలో కూర్చున్నాను అప్పుడు మావాడు ఎక్కడికో వెళ్ళబోతున్నాడల్లేవుంది, ముందు హాల్లోకి వచ్చాడు. నా పిలుపు విని "ఏమిటి నాన్నా?" అంటూ నా దగ్గరికి

వచ్చాడు. నేను నిర్లక్ష్యం నటిస్తూ, "అదుగో! ఆ బ్యాంకు పుస్తకంలో నిలవ ఎంత వుందో చూసి చెప్పు. ఒకసారి..." అన్నాను. వాడు పుస్తకం చేతిలోకి తీసుకుని "మూడు వేల చిల్లరవుంది... ఇవాళ మూడువేలు విత్‌డ్రా చేసినట్లున్నది యిక్కడ..." అన్నాడు. వాడు "అంతడబ్బు ఎందుకు తీసుకున్నారు? ఏ అవసరం వచ్చింది?" అని అడుగు తాడేమో అని ఎదురు చూశాను. కాని, అదేం చిత్రమో, వాడు 'ఎందుకు?' అని అడగనేలేదు. పైగా పుస్తకం అక్కడ పడేసి పోబోయాడు. నాకు ఉన్నట్టుండి చిరాకు పుట్టుకు వచ్చింది. కోపంతో "అవును... మూడు వేలూ తీసు కున్నాను. వూరికే బజారున పోయేవాళ్ళను పిలిచి పంచి పెడదామని అనుకుంటున్నాను." అని అరిచాను. నా కేకలు విని చిత్రంగా చూసి భార్యను కేకవేసి పిలిచి "రమా! నాన్నగారికి ముందు కాఫీ యివ్వు... ఎందుకో చిరాగ్గా వున్నారు" అని చెప్పి వెళ్ళిపోయాడు. అంతే మర్నాడే ఆ మూడు వేలూ తీసుకుపోయి మళ్ళీ బ్యాంకులో జమకట్టి వచ్చాను. ఆ గుమాస్తా నవ్వి అదోలా చూడగా, 'ఆడబ్బుతో అవసరం లేకపోయింది.' అన్నాను. అతడు "అవునుసార్! ఈ డబ్బుతో ఏం పని మీకు? మీ అబ్బాయి ప్రయోజ కుడూ, మంచివాడూనూ. హాయిగా పెద్దతనంలో వాళ్ళు మిమ్మల్ని సుఖపెడుతున్నారు. మా వాడూవున్నాడు. బి. యస్సీ మూడుసార్లు తప్పికూర్చున్నాడు. ఇక పరీక్షకు కూడా వెళ్ళనంటున్నాడు. వెధవ స్నేహాలూ, తిరుగుళ్లూ...

ఇంకేం బాగుపడతాడు..." అంటూ తన సొద చెప్పుకు పోయాడు.

* * *

అయ్యో! ఈ వానరసేన లోపల ఏదో కొంప ముంచింది వెళ్ళి... పరుగెత్తుకుంటూ లోపలికి వెళ్ళి శిలా ప్రతిమలా నిలబడిపోయాను. అక్కడ ఒక ప్రక్క రాజు చాలా దీక్షతో గ్రామఫోను బాగు చేస్తున్నాడు. ఏ భాగాని కాభాగం విడదీసి నేలమీద పరిచిపెట్టాడు. వాడి తమ్ముళ్ళు యిద్దరు మరోప్రక్క కూర్చుని ఖరీదైన పుస్తకాలలో బొమ్మలు చింపి ముక్కలు చేస్తున్నారు. మా రెండో అమ్మాయి సంతానం అయిదేళ్ళ పిల్లవాడూ, ఏడేళ్ళ పిల్లదీ, కలిసి సబ్బు సగం అరగదీసి నీళ్ళలో కలిపి ఏవో పుల్లలతో బుడగలు వూదుతూ గదినంతటినీ వాటితో నింపే ప్రయత్నం చేస్తు న్నారు. ఇందాక ఫోటో అద్దం పగలగొట్టిన కుర్ర వెధవ లోపలినుంచి టూత్ పేస్టు ట్యూబ్ తెచ్చి అంతా పిసికి నేల అంతా ఖరాబుచేసి 'యింకేమి మిగిలివుందా ?' అని చూస్తున్నాడు.

చెప్పొద్దూ, నాకు అరికాలిమంట నెత్తికెక్కింది. కోపం పట్టలేక ఒక్కొక్కళ్ళనూ లేవదీసి వీధిలోకి దింపి వచ్చాను. చివరకు రాజు చెయ్యి పట్టుకుని లేవదీసి "నువ్వు కూడా పద వెధవా!" అన్నాను. వాడు నివ్వెరపోయి చూస్తూ, "ఎక్కడికి తాతయ్యా?" అని అడుగుతూనే వున్నాడు. నేనదేమీ వినిపించుకోకుండా వాణ్ణి చేతులలో పనిముట్లతో సహా బర బరా యీడ్చుకుపోతూ "పెద్దవాడివై

వుండి వాళ్ళు అంత రచ్చ చేస్తూవుంటే చూస్తూ కూర్చున్నందుకు యిదే శిక్ష నీకు..." అంటూ వీధిలోకి తీసుకుపోయాను. ఆ తర్వాత వీధి తలుపు గడియవేసి పెద్దగా "పోండి వెధవల్లారా! ఎటైనా ఊరేగండి..." అని అరిచాను. వొంటి మీద చొక్కా అయినా లేకుండా కేవలం లాగూలతో ఏడుపు ముఖాలతో నిలబడ్డ యిద్దరు కుర్ర వెధవలను చూసిన నాకు జాలి కలగలేదు. ముందు హాల్లో కుర్చీలో కూర్చున్న నాకు రాజు వాళ్ళందర్నీ సముదాయించి వెంట నడిపించుకుపోవడం కనిపించింది. కాని ఆ కాస్సేపూ నా మనసు రాయి చేసుకున్నాను. అలాగే కొంచెంసేపు కళ్ళు మూసుకుని పడుకున్నాను. లోపల ఏమీ సవ్వడి లేదు. ఒక ఒంటరి పిచ్చుక ఏమిటో గొణుగుతున్నది. ప్రక్కయింట్లో రేడియోలో ఏదో పాట వినిపిస్తున్నది.

దాదాపు పది నిముషాల తర్వాత మనసులో ప్రారంభమైన ఆరాటం క్రమంగా అధికం అయింది. వొంటిమీద చొక్కా కూడా లేని ఆ యిద్దరు కుర్ర కుంకలూ, ఆ చిన్న పిల్లా, దాని మెడలో గొలుసూ గుర్తుకు రాగానే ఒక విధమైన భయం కలిగింది. వారు సెలవులకు ఆట విడుపుగా ప్రతి సంవత్సరం యీ వూరికి రావడం, యిక్కడే సెలవులన్నీ గడిపి తిరిగి స్కూళ్ళు తెరిచే వేళకు వెళ్ళడం చాలా యేళ్ళుగా జరుగుతున్నది. నా చిరాకు కొద్దీ అలా చేశానే గాని, పసివాళ్ళు కోపం తెచ్చుకుని తమ తల్లిదండ్రులతో జరిగింది జరిగినట్టు చెప్పివేసిన పక్షంలో యింకేమయినా వుందా? అల్లుళ్ళకూ, కూతుళ్ళకూ కోపం ముంచుకురావచ్చు.

అప్పుడు వారు "మేము పిల్లలను సెలవులుకదా అని స్థలం మార్పుకోసం... అదీ ముసలావిడ ప్రాధేయపడితే పంపించాముగాని మాకు బరువై కాదు. ఇక్కడ వారికి తిండికీ బట్టకూ లేకనూ కాదు. ఇలా చేశారు కాబట్టి ఇక ఎప్పుడూ పిల్లలను పంపించము... మేమూ రాము..." అని మంకు పట్టు పట్టవచ్చు. అబ్బో! ఆలోచించే కొద్దీ యీ వ్యవహారం ముదిరి చాలా దూరం పోయేట్టుంది.

నేను వెంటనే లేచి యింటి తలుపుకు తాళం వేసి చెప్పులు తొడుక్కుని వరండా మెట్లు దిగి ఆవరణ గేటు తలుపులు తీసుకుని రోడ్డుమీదికి వచ్చాను. బయట ఎండ మహా తీవ్రంగా వుంది. సూర్యుడు క్రూరుడైన నియంతవలె సమస్త లోకాన్నీ తన కోటి కోటి కిరణాలతో వేధిస్తున్నాడు. వెచ్చనిగాలి వేగంగా వీస్తున్నది. పిల్లల జాడ కనుచూపు మేరలో కనిపించలేదు. ఈ వెధవలెటుపోయారో ఏమో! నాలో ఆదుర్దా ఎక్కువయింది. ఈ రాజు గొప్ప ఆరిందా లాగా వాళ్ళను ఎటు తోలుకుపోయాడో ఏమో! వాడొక పొగరుబోతు...

వాళ్ళు సాధారణంగా అప్పుడప్పుడు ప్రక్కయిళ్ళ పిల్లలతో కలిసి ఆడుకుంటూ వుండటం నాకు తెలుసు. కాని యింత ఎండవేళ ఆ యిళ్ళ తలుపులన్నీ మూసి బలవంతంగా పిల్లలను బంధించివేసి పడుకోబెట్టి వుంటారు తల్లులు. ఆ యిళ్ళలో ఎక్కడా పిల్లలు ఆవరణలలో తిరుగుతున్న అలికిడి లేదు. వీధి చివరిదాకా వెళ్ళి నేను మళ్ళీ వెనుదిరిగి

వచ్చాను. మనసులో ఆందోళన మరింత ఎక్కువైపోయింది. గుండెలు దడదడ లాడాయి.

కాని ప్రహరీ తలుపు తీసుకుని లోపల ప్రవేశించి చూద్దునుగదా! వాళ్ళు వరసగా సైజుల వారీగా ప్రహరీ గోడ నీడలో కూలబడి వున్నారు. ఫోటో అద్దం పగలగొట్టిన చిన్నవాడు—వీడి పేరు ఎప్పుడూ గుర్తువుండదు నాకు—నోట్లో వ్రేలు వేసుకుని చీకుతూ కూర్చుని వున్నాడు. ఆ ప్రక్కన మరొకడు — వొంటిన చొక్కా లేనివాడు — నా వంక కళ్ళు పెద్దవి చేసుకుని చూస్తున్నాడు. వాడి పక్క నేవున్న చిన్నపిల్ల నన్ను చూడనట్టు నటిస్తున్నది. మరొకడు చేతిలో బొమ్మతోనే బైటికివచ్చాడు కాబోలు బొమ్మను అటూ యిటూ తిప్పి చూస్తున్నాడు. రాజు మాత్రం ధైర్యంగా "ఎక్కడికి వెళ్ళావు తాతయ్యా?" అని అడిగాడు.

నేను కొంచెం కోపంగా "మీ కోసమే. ఎండలో ఎక్కడికి వెళ్లారో అని భయపడ్డాను. అయినా మీరు లోపలికెలా వచ్చారు?" అని అడిగాను. రాజు నవ్వుతూ "నువ్వు తలుపు దగ్గరికిలాగ వెళ్లావు. మే మీ గోడపక్కనే అవతల వైపు దాక్కుని వున్నామింతసేపూ..." అన్నాడు.

నా మనసు తేలిక పడింది. టూత్ పేస్టు పిసికి పాడు చేసినవాడివంక చూస్తూ చేతులు చాపాను. వాడు మొహం చింకి చేటంత చేసుకుని ఒక్క ఉదుటున వొచ్చి నా చేతులలో వాలాడు. దానితో అందరిలో హుషారు బయలుదేరింది. బిలబిలలాడుతూ నా వెనకనే వరండాలోకి వచ్చారు.

నేను తాళంతీసి అందరిన్నీ లోపలికి పంపించాను. రాజు వెళ్ళి వెళ్ళడంతోనే గ్రామఫోను విడిభాగాలముందు కూర్చుని పని ప్రారంభించాడు, "దీన్ని మరో అరగంటలో 'ఫిట్' చెయ్యాలి" అంటూ.

నేను వెళ్ళి మామూలుగా కుర్చీలో కూలబడి పత్రిక చేతిలోకి తీసుకున్నాను. తర్వాత చాలాసేపు అలా చదువుతూ కూర్చుండిపోయాను, లోపల ఆ వానరమూక ఎంత అల్లరి చేస్తున్నప్పటికీ పట్టించుకోనేలేదు.

అంతలో ఎండ తగ్గింది. చల్లనిగాలి మళ్ళింది. లోపల రాజు గ్రామఫోను మళ్ళీ బిగించినట్టున్నాడు. 'ఆన్ మిలో ప్రీతమ్' అని పాట వినిపిస్తున్నది. "ఈ కుర్రవెధవకు యింత పనివాడితనం వుండటం గొప్ప విశేషమే..." అనిపించింది. అవునుమరి... వూరికే తిని బలాదూరు తిరిగి చెడిపోకుండా ఏదో వ్యాపకం... పిల్లల విషయంలో అది మంచిదే...

తలుపు తీసిన చప్పుడు విని తల ఎత్తిచూశాను. మా మూడో అమ్మాయి, కాలేజీలో పరీక్షల డ్యూటీ అయింది కాబోలు, వచ్చేసింది.

"ఏం నాన్నా! ఇవాళ ఉత్తరా లేమన్నా వచ్చాయా?" అని అడిగింది జోళ్ళు చప్పుడు చేసుకుంటూ లోపలికి నడిచి వెళుతూ.

నాకు వొళ్ళుమండింది. కోపంతో తల అడ్డంగా వూపాను. నాకు తెలుసు. వీళ్ళు నన్ను కేవలం యింటికావలి కుక్కలాగా చూస్తున్నారు. మా అమ్మాయి లోపల అళ్ళ

ర్యంతో "హారి పిడుగుల్లారా! యిల్లంతా ఒకొలిక్కి తెచ్చి పెట్టున్నారే..." అంటున్నది. తర్వాత కొద్ది క్షణాల్లో మళ్ళీ హాల్లోకి వచ్చి కూర్చుని "అమ్మ దగ్గరినుంచీ ఉత్తరంలేదు. ఎప్పుడొస్తుందో ఏమో!" అన్నది పెద్దగా.

నేను కోపంతో "ఆమెగారిప్పట్లో ఎలావొస్తుందీ! అక్కడివాళ్ళే ఆమెకు ముఖ్యం... ..." అన్నాను. మా అమ్మాయి ఎందుకో నవ్వింది. ఒక్క క్షణం ఆగి మళ్ళీ "ఈ కోతులు ఇల్లంతా ఎలా అడివిలా తయారు చేశారో చూశావా!" అన్నది.

నేను వెంటనే చిన్న అబద్ధం ఆడేశాను. "నాకేం తెలుసు! పొద్దుననగా ఒక స్నేహితుడి యింటికి వెళ్ళి నేనూ యిప్పుడే వొస్తున్నాను. ఇంతసేపూ చదరంగంతోనే సరిపోయింది... వాళ్ళు యిప్పటిదాకా కదలనీయందే..."

కాని లోపలినుంచి పరుగెత్తుకువచ్చిన ఏడేళ్ళ కుర్ర వెధవ నా పరువు తీశాడు. "కాదు పిన్ని! తాతయ్య అబద్ధం చెబుతున్నాడు. ఆయన పొద్దుణ్ణించీ ఎక్కడికీ కదల్లేదు." అని చెప్పేశాడు.

నేను ముఖం కందగడ్డలా చేసుకుని కూర్చున్నాను. మా అమ్మాయి ఆ విషయం వొదిలేసి నవ్వి లేచి నిలబడి, "ఇక యిల్లంతా బాగుచేసుకోవొద్దూ... పొద్దు గూకుతున్నది." అంటూ లోపలికి వెళ్ళిపోయింది. నేను గభాలున వెళ్ళి నా పరువు తీసిన ఆ కుర్రగాడిద చెవులు రెండూ పట్టుకుని పిండేశాను. వాడు కొంప మునిగినట్టు ఏడవటం సాగించాడు.

మరికొద్ది సేపట్లోనే స్కూటర్ యింటిముందు ఆగింది. ముందు కోడలు దిగివచ్చి నన్ను నవ్వుతూ పలకరించి లోపలికి వెళ్ళింది. తర్వాత మా వాడు తాళం చెవుల గుత్తి గిర గిరా తిప్పుతుంటూ లోపలికి వచ్చాడు. వాడికేం! రాజా. ఇప్పుడు హాయిగా స్నానం చేస్తాడు. చక్కగా చలువబట్టలు కట్టుకుని స్కూటర్ మీద క్లబ్బుకుపోతాడు. అక్కడ ఏవేవో పేపర్లూ పుస్తకాలూ చూసి ఏడున్నర, ఎనిమిది గంటలకల్లా మళ్లీ తిరిగి వచ్చేస్తాడు. అప్పుడు భోంచేసి హాయిగా నిద్ర పోతాడు. మా అమ్మాయి తన గదిలో ఏదో చదువుకుంటూ పదిగంటల వరకూ మేలుకునే వుంటుంది. తర్వాత దాని గది లోనూ లైటు వుండదు. ఇక నా ఒక్కడికే నిద్రపట్టదు. ఒక వేళ నిద్రపట్టినా అంతలోనే మెలకువ వచ్చేస్తుంది.

లోపల పిల్లమూక అంతా మామయ్య చుట్టూ చేరి ఆనాడు జరిగినదంతా నివేదిక సమర్పించారు. ఆ నివేదిక నిండా నా దుర్మార్గమైన నడవడీ, నా క్రౌర్యమూ తప్ప మంచి ఏమీ లేదు. "తాతయ్య నన్ను కొట్టాడు" అని ఒకడూ, "తాతయ్య మమ్మల్నికొట్టి యీడ్చుకు వెళ్ళి ఎండలో వీధిలోకి తోసేసి తలుపేసుకున్నాడు..." అని ఒకడూ చెబుతున్నారు. మావాడు వింటూ "ఊఁ" కొడుతున్నాడు.

వాడు కొద్దినిముషాల్లో యివతలికి వచ్చాడు. వాడు యింకా స్నానానికి సిద్ధం కాకపోవడం చూసి "ఇవాళ క్లబ్బుకు వెళ్ళవా ఏమిటి?" అని అడిగాను.

వాడు కూర్చుంటూ "లేదు నాన్నా! ఇవాళ స్టేష నుకు వెళ్ళాలి. ఒక స్నేహితుడు వొస్తున్నాడు. మధ్యాహ్నం టెలిగ్రాం వచ్చింది" అని చెప్పాడు.

మళ్ళీ ఒక్క క్షణం ఆగి "పిల్లలు బాగా అల్లరి చేశారా ఏమిటి? వాళ్ళను కొట్టి ఎండలోకి తోసేశావుట" అని అడి గాడు.

నాకు కోపం ముంచుకుని వచ్చింది. "అవును... వాళ్లేమీ చెయ్యలేదు. అంతా బంగారు తండ్రుల్లాగా కూర్చున్నారు. నేనే దుర్మార్గుణ్ణి .. కొట్టి ఎండలోకి తోసే శాను. సరేనా?" అని అరిచాను.

మా వాడు కొంచెం ఆశ్చర్యపోయి "అదేమిటినాన్నా, అంత కోపమెందుకు?" అన్నాడు.

నేనింకా రెచ్చిపోయాను. "అవున్నా... నేను రిటై రయిన ముసలాణ్ణి. ఎవరికీ పనికిరాని వాణ్ణి. అందరూ ప్రయోజకులు కదూ. ఇక నాజోలీ శొంఠీ ప్రమేయమూ ఎవరిక్కావాలి... ఇంటికి కావలికాచే కుక్కలాగా వొదిలి పెట్టి పోతారు. నేను యింటికి కావలికాస్తూ పడుండాలి..." అని అరిచాను.

మా వాడు ఏమీ మాట్లాడకుండా వెళ్ళిపోయాడు. అసలు వాడి చిన్నతనంలో నేను వాడికి నేర్పిన మొదటిపాఠం యిదే. "కోపంగా ఉన్నవారితో మాటాడకు. వెంటనే తప్పుకో... వారి కోపం చల్లారిన తర్వాతనే నువ్వు

మాట్లాడు...” అని. వాడు దాన్ని బాగా అలవాటు చేసుకున్నాడు.

వాడా విధంగా నా ముందు నుంచీ వెళ్ళిపోవడంతో నాకు గొప్ప చిరాకూ, బాధా కలిగాయి. చేతిలో వున్న పేపరు క్రింద విసిరికొట్టి “ఇక యీ యింట్లో అన్నం కూడా ముట్టను నేను... ఇంత అవమానం జరిగాక నాకేనా అభిమానం లేనిది...” అంటూ వెళ్ళి ప్రక్క గదిలో కూర్చున్నాను. నా వెనకనే ఎవరో ఒకరు, లేక ఇంటిల్లపాదీ వచ్చి బతిమిలాడి తీసుకుపోతారనే భరోసాతో అడుగుల చప్పుడు కోసం చెవులు రిక్కించుకుని వింటూ వాలుకుర్చీలో కళ్ళు మూసుకుని కూర్చున్నాను.

కాని నాకు ఆశాభంగమైంది. ఎంతసేపటికీ ఆ అడుగుల చప్పుడు వినబడలేదు సరిగదా, వాకిట్లో స్కూటరు కదిలి వెళ్ళిపోయిన చప్పుడూ, లోపల పనులు చేసుకుంటూ వొదినా మరదళ్ళు మాట్లాడుకుంటున్న మాటలూ, రాజు వరసగా పెడుతున్న గ్రామఫోను రికార్డులూ వినబడుతున్నాయి. పిల్లలందరిచేతా వరసగా స్నానాలు చేయించి సముదాయిస్తున్నది మా కోడలు. వుండివుండి ఆమె మెత్తని కంఠస్వరం వినిపిస్తున్నది.

అంతలోనే నాకు నిద్రపట్టింది.

* * *

నాకు మెలకువ వచ్చేసరికి గదిలో వెలుతురే లేదు. చీకట్లో వొంటరిగా కూర్చుండిపోవలసి వచ్చినందుకు దుఃఖం

పొంగివచ్చింది. నా భార్యేవుంటే ఇలా నిరాదరణపొందే దుర్గతి పట్టేది కాదుగదా అనిపించింది.

కాని లోపలి గదిలో నాకు తెలియని వ్యవహారం ఏదో జరుగుతున్నది. వినీవినగానే, హాయినిచ్చే ఆ కంఠ స్వరం ఉండి ఉండి వినిపిస్తున్నది. నా శరీరం హఠాత్తుగా పులకరించి నట్లయింది. నెమ్మదిగా లేచి కిటికీలో నుంచి చూశాను.

హాల్లో పెద్దసభ జరుగుతున్నది. అందరి మధ్యా నా భార్య కూర్చుని వున్నది. పిల్లకుంక లందరూ బెల్లం మీదికి యీగలు ముసిరినట్టు ఆమె మీదికి ఎగబడుతున్నారు. ఆమె అందరినీ పేరు పేరునా పలకరిస్తూ 'మా బాబే' అనీ, 'మా అమ్మే' అనీ సంబరపడిపోతున్నది. మావాడూ, కోడలూ, మా అమ్మాయీ, రాజూ అందరూ పెద్దగా మాట్లాడు తున్నారు.

నేను మళ్ళీ వెళ్ళి ఆ చీకటి గదిలోనే ఆ కుర్చీలో అలాగే కూలబడి కళ్ళు మూసుకున్నాను. మనసు తేలిక పడినట్టు అనిపించిందేగాని పట్టుదల, రోషం మాత్రంతగ్గలేదు. అందుకే, రాజు వచ్చి "తాతయ్యా! అన్నానికి రమ్మంటు న్నారు..." అని పిలిస్తే "నేను రానని చెప్పు పో..." అని కసిరికొట్టి పంపించేశాను. ఆ తర్వాత మరొక కుర్ర వెధవ వచ్చి "అబ్బ! అంతా చీకటి......తాతయ్యా! అం తిందాం రా" అన్నాడు గుమ్మంలోనే నిలబడి. "పోరా గాడిదా. మీరందరూ తినండి...నాకేమీ అక్కర్లేదు..." అన్నాను. వాడు వెళ్ళిపోయాడు. ఆ తర్వాత మా కోడలు

వచ్చి "ఇలా చీకట్లో కూర్చున్నారేం మామయ్యా?" అంటూ లైటు వేసి "రండి. భోంచేద్దురుగాని" అని పిలిచింది. "నేను రాను... నాకక్కర్లేదు...కడుపు నిండుగా వుంది" అన్నాను. ఆమె ఒక్క క్షణం అలాగే నిలబడి తర్వాత వెళ్ళి పోయింది.

కొద్ది క్షణాల తర్వాత కొత్త చీర సవ్వడీ... మల్లెల వాసనా నన్ను ఒక్కసారిగా ఉక్కిరిబిక్కిరి చేశాయి. చల్లని గాలి తెర వీచినట్టయింది. మరుక్షణంలో నా నుదుట చల్లని గాజుల చేయి పడింది. ఒక్కసారిగా నిలువెల్లా పులకరించి పోయాను. కళ్ళు తెరిచి చూశాను.

నెలల తరబడి చాకిరీ వల్లనూ, ప్రయాణపు బడలిక వల్లనూ, కొంచెం నీరసంగా కనిపిస్తున్నదామె. ముఖంలో అమృతప్రాయమైన చిరునవ్వు మాత్రం చెక్కుచెదరకుండా అలాగే వుంది. ఒకచేత్తో నుదుట పడుతున్న వెంట్రుకలను పైకి తోసుకుంటూ "లేవండి బాబూ! భోజనాలు కాని చ్చేదాం..." అన్నది.

నేను "నాకేమీ అక్కర్లేదు......" అందామను కున్నాను. కాని ఆమె నాకు మరికాస్త దగ్గరగా వచ్చి నా భుజం పట్టుకుని లేవదీసి "రండి... మీరు రాకపోతే కోడలు కూడా అన్నం మానేస్తుందిట పరాయి అమ్మ కన్నబిడ్డ... దాన్ని బాధ పెట్టడం ఎందుకు?" అన్నది.

నాకు కళ్ళలో నీళ్ళు తిరిగాయి. ఆమె చేయి పట్టుకుని వదుస్తూ "నువ్వు వొస్తున్నట్టు నాకు రాయక పోయావా? స్టేషనుదగ్గరికి వొచ్చేవాణ్ణిగా" అన్నాను.

ఆమె నవ్వుతూ "నాకేం తెలుసు ? అల్లుడు సెల్ గ్రాం యిచ్చాననిని చెబితే యింటికే యిచ్చాడనుకున్నాను. ఆయన కాస్తా బావమరిదికి సెల్ గ్రాం యిచ్చి వచ్చాడని నాకేం తెలుసు..." అన్నది.

నేను కాళ్లు కడుక్కుని వంటయింట్లోకి అడుగుపెట్ట గానే అంతా నిశ్శబ్దంగావుంది. పిల్లలందరూ అప్పుడే అన్నాలు తిని హాల్లోకి వెళ్ళిపోయినట్టున్నారు మావాడు ఒకవైపున గోడ కానుకుని కూర్చుని వున్నాడు. మా అమ్మాయీ, కోడలూ, చెరోవైపూ కూర్చునివున్నారు.

నేను వెళ్ళీ వెళ్ళగానే కంచం ముందు కూర్చుని మా కోడలి వంక తిరిగి "నువ్వు అన్నం మానేయడ మెందుకూ పిచ్చిపిల్లా ! మందివానివే... అందరూ కాని వ్వండింక" అన్నాను.

తర్వాత మావాడి వంక తిరిగి "ఎవరో స్నేహితు డొస్తున్నాడని అబద్ధంచెప్పి వెళ్ళకపోతే నాకు నిజం చెప్పక పోయావురా !" అన్నాను. వాడు నవ్వి వూరుకున్నాడే గాని ఏమీ మాట్లాడ లేదు.

నేను భోజనం ముగించి కబుర్లు ముగించి హాల్లోకి వచ్చేసరికి సరిగ్గా తొమ్మిది కొట్టింది. పిల్లలందరూ అప్పటికే పరుపులమీద పడుకుని నిద్రపోతున్నారు. వాళ్ళదగ్గర కొద్ది క్షణాలు కూర్చున్నాను. పిచ్చి వెధవలు. ప్రొద్దుటినుంచీ ఎంత అల్లరిచేశారు !

మా కోడలు వచ్చి "మామయ్యా! ఇటు వరండాలో మీకు మామూలుగా వేసే చోటనే పక్క వేశాను. వెళ్ళి పడుకోండి" అన్నది.

నేను మా ఆవిడవైపు చూశాను. ఆమె ఎవరూ చూడకుండా "వస్తాను... వెళ్ళమ"ని నా వంక తిరిగి సైగ చేసింది. నేను హాయిగా గాలిలో తేలిపోతున్నట్టు అడుగులు వేస్తూ వరండాలోకి వెళ్ళాను నా మంచం పక్కనే చాప ఒకటి వేరే పరిచివుంది.

నేను పక్కమీద వాలిపోయాను. చల్లని సముద్రపు గాలి తెరలు తెరలుగా వీస్తున్నది. నక్షత్రాలు నల్లని ఆకాశంలో మినుకు మినుకుమని వజ్రపుముక్కల వలె మెరుస్తున్నాయి. రాత్రి వేళల విహరించే ఏదో పేరు తెలియని పక్షి 'రివ్వు'న ఎగిరిపోతూ 'క్రీక్' మని అరుస్తున్నది.

నా ప్రక్కనే అడుగుల సవ్వడి..., ఆ క్రొత్త చీర జరజర, ఆ సిగలోని మల్లెల సుగంధం..., ఆ చల్లని ఆప్యాయత కురిపించే చూపులు..., ఎండవేళ విశ్రాంతినిచ్చి సేద దీర్చే చల్లని గన్నేరు నీడవంటి మంచి మనసు... నిద్రాదేవత కమ్మగా నవ్వుతూ మమ్మలను తన వొడిలోకి తీసుకున్నది. ఆ అమృత పరిష్వంగంలో అలాగే కమ్మగా నిద్ర పట్టింది.